

ΠΡΟΣ ΤΑ 200 ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

1021

ΠΟΙΟΣ ΗΤΑΝ ΠΟΙΟΣ ΚΑΙ ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΣΤΗΝ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ;

Στα μέσα του 14ου αιώνα μ.Χ. άρχισε η κατάκτηση των Βαλκανίων από τους Οθωμανούς. Σταδιακά, όλες οι επαρχίες της πρώην ανατολικής ρωμαϊκής αυτοκρατορίας (γνωστής σήμερα και ως βυζαντινής), με όλους τους λαούς που ζούσαν εκεί (Ελληνες, Σλάβους, κλπ.), έγιναν τμήμα της οθωμανικής αυτοκρατορίας.

-Κι έτσι ξεκίνησαν 400 χρόνια σκλαβιάς (όπως μαθαίνουμε στο σχολείο), σωστά;

Χμμ, όχι ακριβώς...

Ούτε πριν (στα βυζαντινά χρόνια) η ζωή του φτωχού λαού, ήταν εύκολη, ελεύθερη, ευτυχημένη. Οι άρχοντες τον καταταρρανούσαν. Και μετά, με τους Οθωμανούς βρήκαν τρόπους να κρατήσουν μέρος του πλούτου και της δύναμής τους – κάποιοι μάλιστα κατάφεραν ακόμα και να τα αυξήσουν!

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Η Εκκλησία έγινε ακόμα πιο ισχυρή από πριν, παρότι οι Οθωμανοί ήταν μουσουλμάνοι! Οι Σουλτάνοι την όρισαν επικεφαλής όλων των χριστιανών και της έδωσαν μια σειρά εξουσίες (όπως να συλλέγει φόρους, να απονέμει δικαιοσύνη, κλπ.). Σε αντάλλαγμα, η Εκκλησία ήταν υπεύθυνη απέναντι στον Σουλτάνο για να κρατά τους χριστιανούς υπηκόους του πιστούς και υπάκουους.

Ήξερες ότι... ο Πατριάρχης είχε βαθμό Οθωμανού Πασά με 3 αλογοουρές (είδος γαλονιού – διάκρισης) και ήταν υπόλογος μόνο στον ίδιο τον Σουλτάνο;

Ήξερες ότι... το "κρυφό σχολειό" δεν υπήρξε ποτέ; Είναι μύθος... Η εκπαίδευση των χριστιανών δεν είχε απαγορευτεί. Υπεύθυνη ήταν η Εκκλησία, που όμως δεν ενδιαφερόταν και πολύ, γι' αυτό και τα σχολεία ήταν ελάχιστα...

Επάνω: Στην αιογραφία απεικονίζονται ο Σουλτάνος Μωάμεθ Β' ο "Πορθητής" να παραδίδει τα "προνόμια" στον Πατριάρχη Γεννάδιο Β'.

Δεξιά: Ο Φαναριώτης Νικόλαος Μαυροκορδάτος

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΓΑΙΟΚΤΗΜΟΝΕΣ – ΚΟΤΖΑΜΠΑΣΗΔΕΣ

Κάθε χρόνο τα κωριά εξέλεγαν αντιπροσώπους για να διαχειρίζονται μια σειρά υποθέσεις τους (οικονομικές, κ.ά.). Κατόπιν οι αντιπρόσωποι των κωριών εξέλεγαν αντιπροσώπους για όλη την επαρχία. Αυτοί λέγονταν κοτζαμπάσηδες. Και παρότι η εκλογή ήταν θεωρητικά ανοικτή σε όλους, πρακτικά το αξίωμα έπαιρναν μόνο οι πλούσιοι γαιοκτήμονες.

Οι μεγάλοι γαιοκτήμονες - κοτζαμπάσηδες γίνονταν πλουσιότεροι με πολλούς τρόπους:

- ▶ Ως επαρχιακοί άρχοντες αναλάμβαναν να συλλέξουν τους φόρους για τον Σουλτάνο. Έτσι, αν ο φόρος ήταν 100, εκείνοι μάζευαν από τους κατοίκους 150, κρατώντας τα 50 για τον εαυτό τους!
- ▶ Έβαζαν συχνά τους μικρούς αγρότες να δουλεύουν στα κωράφια τους για ένα κομμάτι ψωμί.
- ▶ Οι μικροί αγρότες έφταναν να τους κρωστούν τόσα πολλά που οι κοτζαμπάσηδες τους άρπαζαν τα κωράφια. Σε μερικές περιοχές, όπως η Πελοπόννησος, οι κοτζαμπάσηδες ήταν τόσο ισχυροί, που ανταγωνίζονταν ακόμη και τους Οθωμανούς (σαν και πολλές φορές έβγαιναν χαμένοι, κόνοντας ακόμα και το κεφάλι τους).

ΟΙ ΦΑΝΑΡΙΩΤΕΣ

Οι Φαναριώτες ήταν πρώην βυζαντινοί άρχοντες, έμποροι κι άλλοι ισχυροί του πλούτου, που συνέχιζαν να αυξάνουν τα πλούτη τους, ασχολούμενοι με το εμπόριο, την τοκογλυφία, κλπ. Ονομάστηκαν έτσι επειδή κατοικούσαν κυρίως στη συνοικία "Φανάρι" της Κωνσταντινούπολης (οι Οθωμανοί την έλεγαν "συνοικία των πλούσιων Ρωμαίων").

Οι Φαναριώτες προσπαθούσαν να έχουν καλές σχέσεις με το Οθωμανικό κράτος για να ευνοούνται οι δουλειές τους. Από την άλλη και το Οθωμανικό κράτος τους αξιοποίησε σε μια σειρά υψηλά πόστα, όπως του Μεγάλου Δραγουμάνου της Πύλης (κάτι σαν υφυπουργός Εξωτερικών), του Δραγουμάνου του Στόλου (κάτι σαν υφυπουργός Ναυτικών) και των Ηγεμόνων των πλούσιων επαρχιών της Μολδαβίας και της Βλαχίας (στη σημερινή Ρουμανία).

Ο ΦΤΩΧΟΣ ΛΑΟΣ

Ο λαός, στη μεγάλη του πλειοψηφία αγρότες (αλλά και ναυτικοί, τεχνίτες, μικρέμποροι, κ.ά.), πάλευε συνεχώς να επιβιώσει. Τον εκμεταλλεύονταν και τον καταδυναστεύαν διπλό, τόσο οι Οθωμανοί, όσο και οι ισχυροί συμπατριώτες του. Δεν έβρισκε το δίκιο του πουθενά. Όλοι του έλεγαν να σκύβει το κεφάλι και να υπομένει καρτερικά τη μοίρα του. Κάποιοι, λιγοστοί, για να ξεφύγουν από αυτή τη δυσβάστακτη κατάσταση γίνονταν "κλέφτες" στα βουνά! Οι "κλέφτες" κτυπούσαν, τόσο τους Οθωμανούς, όσο και τους κοτζαμπάσηδες, γι' αυτό και στη λαϊκή παράδοση τραγουδήθηκαν πολύ.

"Εγώ ραγιάς δε γένομαι, Τούρκους δεν προσκυνάω, δεν προσκυνώ τους άρχοντες και τους κοτσαμπασήδες, μόν' καρτερώ την άνοιξη, να ρθούν τα χελιδόνια, να βγουν οι βλάχες στα βουνά, να βγουν οι βλαχοπούλες." (δημοτικό τραγούδι "Των κλεφτών", 1804)